

ความล้มพันธ์ระหว่างจีนและโซเวียต กำลังเกิดการแตกแยกหรือ ?

โดย

ศาสตราจารย์ ม.จ. ลักษณะเลิศ ขยางกูร

ก่อนที่จะมีข่าวขัดแย้งกันเกิดขึ้น หนังสือพิมพ์เด่นข่าวว่าเป็นเวลาหลายวันที่ขบวนรถไฟดีด้าอันยาวเหยียดมีตัวอักษรเขียนว่า "Trans Siberia Special" ยัดเยียดไปด้วยชาวรัสเซียที่มีใบหน้าเคร่งขรึมได้เคลื่อนออกจากสถานีอิฐสีแดงมหึมาของกรุงมอสโก ชาวรัสเซียเหล่านั้นไม่ได้รับการส่งอวยชัยให้พรตามพิธีใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากการมองด้วยความชิงชังจากชาวจีนซึ่งผ่านไปมาตามปกติเท่านั้น

มีพิธีส่งเด็ก ๆ น้อย ๆ ให้แก่ช่างกล นักวิทยาศาสตร์ และช่างเทคนิครัสเซียผู้เดินทางจากไปเป็นระยะทาง ๓๖๐๐ ไมล์ ไปยังกรุงมอสโกพร้อมกับกระเป๋าดูหนัง เครื่องใช้ และครอบครัว ตามคำขอร้องของจีนแดง

มอสโก อธิบายสรุปว่า ผู้เชี่ยวชาญของโซเวียตเหล่านั้นได้ปฏิบัติภารกิจสำเร็จแล้ว แต่ผู้สื่อข่าวชาวฝรั่งเศส ยูโกสลาฟ ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานเซ็นเซอร์ของจีนให้เด่นข่าวว่า การอพยพอย่างขนานใหญ่ของโซเวียตนั้น แท้จริงเกิดขึ้นเพราะการแตกแยกระหว่างมอสโก และมอสโคว์

ตามความจริง การโต้เถียงในเรื่องลัทธิที่ได้เริ่มมาแต่เป็นเวลา
๕ ปี เป็นต้นเหตุให้เกิดการต่อสู้อย่างขนานใหญ่ระหว่างมหาอำนาจ
แห่งค่ายคอมมิวนิสต์ทั้งสอง ผลที่ตามมาอาจทำให้เกิดสงครามหรือ
สันติภาพแก่ชาวโลกทั้งหมด

ปีที่แล้วมา ต่างฝ่ายต่างโจมตีกันอย่างโกรธแค้นและแข็งกร้าว
ทั้งทางสุนทรพจน์ หนังสือพิมพ์ และวิทยุ บั๊กกิ่งกล่าวหาครูซือฟัว
เป็น "Reactionary" บ้าง เป็น "Deviationist" บ้าง มอสโคว์ ได้ได้
กลับโดยกล่าวหาว่าเมาเซตงเป็น Blasphemer และ Leftist Dogmatist

เมื่อ ก่อน นี้ ทั้งครูซือฟัวและเมาไม่เคยโจมตีกันด้วยการขนาน
นามอีกฝ่ายหนึ่งเช่นนี้เลย แต่บางคนถือว่าเป็นคำพรางเท่านั้น ในชั้น
ต้นการต่อสู้ได้แสดงอาการมากกว่าคำพูด เมื่อข่าวได้แพร่ออกมาจน
คนวงนอกเห็นว่าการต่อสู้อย่างจริงจังได้เริ่มขึ้นแล้ว

กล่าวคือ ช่างเทคนิคโซเวียต ได้ถูกขับไล่ออกจากจีนแดงใน
อัตรากว่า ๑๐๐ คนต่อ ๑ สัปดาห์ ถ้าเป็นอยู่เช่นนั้นเรื่อย ๆ ไป ผู้เชี่ยวชาญ
โซเวียต ซึ่งมี ประมาณ ๕๐๐๐ คน ก็จะ ออกจากจีนแดงหมดสิ้น
ภายในเวลาไม่ถึงหนึ่งปี การขับไล่ออกจากงานอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ
๒๘๐ แห่ง ได้ทำให้ผลิตผลทางอาหารลดต่ำลงและเกิดการขาดดุลงบ
รับในการคมนาคม

ในบางกรณี จีน ได้ขับไล่ชาวรัสเซียออกไปโดยอ้างว่าเป็นผู้
พยายามก่อให้เกิดการแตกร้างขึ้นในระหว่างคอมมิวนิสต์ด้วยกัน ชาว
รัสเซียกล่าวว่าพวกเขาไม่หวังแต่เพียงทำงานตามเข็มนาฬิกาตาม
โรงงานในเวลากลางวันเท่านั้น แต่เขาหวังที่จะบรรยายขอบรมลัทธิแดง
ต่อกลุ่มชาวจีนในเวลากลางวันอีกด้วย

บักกิง ได้พยายามอย่างยิ่งที่จะจัดหาช่างเทคนิคชาวโปแลนด์มาทำงานแทนชาวรัสเซีย นอกจากนี้จีนยังได้มีคำสั่งเรียกนักศึกษาของตนจำนวนร้อย ๆ ให้ออกจากไซเบียด (เมื่อสามปีมาแล้วมีอยู่ประมาณ ๕๖๐๐ คน) “เราต้องพึ่งทรัพยากรธรรมชาติของเราเอง” เกาฉี (Tao Cha) สหายสนิทที่สุดคนหนึ่งของ เมา เคยกล่าวเมื่อไม่นานมานี้ เช่นเดียวกับนิตยสาร Liberation ที่เซียงไฮ้กล่าวซ้ำอีก ทั้งได้เรียกร้องให้ชาวจีน ๖๕๐ ล้านคนใช้ หยาดเหงื่อ และเลือดของตนเอง ในการสร้าง ความมั่งคั่งและแข็งแกร่ง ไม่ยอมอำมหันคอยรอรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น (ปรากฏว่าตั้งแต่ปี ๑๙๕๐ ไซเบียดได้ทุ่มเทช่วยเหลือจีนเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๓ พันล้านดอลลาร์ แต่บัดนี้การไหลของรูเบิลได้ขาดงอกกลายเป็นที่ระหัด)

ขณะเดียวกัน บักกิงได้ลดการขยายตัวทางอุตสาหกรรม (ซึ่งมักจะเรียกว่าการกระโจน ไปข้างหน้าอย่างขนานใหญ่) เพื่อขยายกลไกกรรม นักโฆษณาชวนเชื่อชาวจีนได้ตำหนิไซเบียดอย่างรุนแรงว่า ได้ทำให้จีนก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมมากเกินไปจนชาวจีนจะอดตาย

เหตุการณ์ใหม่ ๆ หลายอย่างซึ่งทำให้การขัดแย้งเพิ่มมากขึ้น คือ ในมอสโกจีนได้ปฏิเสธที่จะไปประชุมทางวัฒนธรรมระหว่างจีน-ไซเบียด ซึ่งเคยเกริ่นไว้มานานมาแล้ว ก่อนที่การประชุมจะเริ่มขึ้นเพียงสองวัน นักศึกษาชาวจีนกลุ่มใหญ่ซึ่งเตรียมเข้าร่วมการประชุมได้ แสดงความเสียใจออกมาว่า “ไปประชุมไม่ได้” ในทันใดนั้นเอง ไซเบียดตั้งปัดนิตยสาร ๒ ฉบับ ซึ่งมีหน้าที่เสริมสร้างความเป็นใจอันดีระหว่างจีน - ไซเบียด คือ นิตยสาร Druzhiba (Friendship) และ China

ในบักกิง การโต้เถียงได้เกิดขึ้นอย่างรุนแรงระหว่างคณะทูต
ไซเวียตและจีนในการประชุม World Federation of Trade Unions
ครั้งหนึ่งหัวหน้าคณะผู้แทนไซเวียตได้ชี้ว่าจะเดินออกจากที่ประชุม

การต่อสู้ทางทูตได้ขยายตัวรุนแรงยิ่งขึ้นทุกที หลังจากที่ครูซ็อฟ
ได้ประกาศว่าจะเดินทางไปเยือนเกาหลีเหนือ บักกิงก็ประกาศว่าจะส่ง
รัฐมนตรีต่างประเทศ เช่นยี ไปเยือนอู่ฟกานิสถาน (จากการพิจารณา
จะเห็นได้ว่า อู่ฟกานิสถานอยู่ภายใต้อิทธิพลของไซเวียต)

เมื่อไม่นานมานี้ จีนได้พยายามชักจูงให้เกาหลีเหนือเริ่มต้นก่อ
กวนอเมริกาซึ่งบ้องกันเกาหลีใต้อยู่ นักการทูตตะวันตกบางคนเชื่อ
ว่าถ้าครูซ็อฟไม่สามารใช้ อิทธิพลบังคับให้ เกาหลีเหนือปฏิบัติไป
ตามปกติแล้ว สงครามก็อาจจะเกิดขึ้นได้ (ดูเหมือนบักกิงต้องการ
นัก!)

ขณะนี้คณะทูตการค้าของจีนแดงได้ขัดแย้งกันอย่างเปิดเผย
กับเจ้าหน้าที่ไซเวียต ในแอฟริกาใต้ ในละตินอเมริกาก็ดี ใน Uruguay
ก็ดีมีคณะทูตวัฒนธรรม นิตยสารและสถาบันจีน - อูรุกวัย กำลัง
ดำเนินการตามบันทึกฐานของเมายู

ความมุ่งหมายของบักกิง ก็คือบัตมอด์ โค้วออกไปจากการเป็น
ศูนย์กลางคอมมิวนิสต์ของโลก และเปลี่ยนให้เมามาเป็นผู้นำแทนครู-
ซ็อฟ ในบทความของนิตยสาร China Youth ได้เขียนขอเมมา โดยกล่าว
ว่า "เมื่อประธาน (เมมา) เดินผ่านประเทศไป บรรดาภรรยาและ
แม่น้าเต็นว่า แม่น้าเหลืองแก่องหางและร้องเพลง" ดังนั้นเป็นการเขียน
ยอให้ยิ่งใหญ่ไปกว่าผู้นำค่ายคอมมิวนิสต์เก่า

หนังสือพิมพ์ Mount Omei ได้เสนอให้ความช่วยเหลือแก่จินต-
กวี นักแต่งเพลง นักแต่งนวนิยายชาวจีนผู้กล้าต่อสรรเสริญเยินยอมา
อย่างเหลือล้น เช่นเดียวกับที่โยเซฟสตาลินได้รับคำสรรเสริญเยินยอ
ก่อนที่เขาจะตาย

นัก Dialectic จีน กล่าวตำหนิ คุรุชอฟ ว่ายาก เขา ทฤษฎีซึ่ง
แสดงว่ามีหนทางหลายอย่างไปสู่ลัทธิโซเชี่ยลลิสต์ ว่าเป็นการแปรลัทธิ
มารกซิสต์และลัทธิเลนินนิสต์ ตามความมุ่งหมายของลัทธิจักรวรรดิ
นิยมแต่ตามแนวคิดของเม่าเป็นการดำเนินไปสู่ “ลัทธิคอมมิวนิสต์ที่แท้
จริง” (คือการจัดให้มีคอมมิวนิสต์ในประเทศ และก่อให้เกิดการปฏิวัติ
ในต่างประเทศ) นายกรัฐมนตรีจูเฮน ไต ได้กล่าวเมื่อไม่นานมานี้ว่า
การอยู่ร่วมกันโดยสันติสามารถนำมาใช้ได้ ในความสัมพันธ์ระหว่าง
คอมมิวนิสต์และประเทศเป็นกลางเท่านั้น ไม่ใช่ตะวันตก ตามที่คุรุชอฟ
ได้กล่าวไว้ และมุ่งหมายที่จะให้เป็นไปเช่นนั้น

เทคนิคของโซเวียตก็ได้รับการตำหนิ บักกิงได้กล่าวว่ “ยุคแห่ง
ความก้าวหน้าอันแท้จริงในทางวิทยาศาสตร์ได้เริ่มต้นขึ้น แล้วในจีน”
ในคำนี้ประชาชนจีนมีความคิดอย่างจริงจังว่า “ความแตกต่างระหว่าง
กรรมกรซึ่งมีความรู้และกรรมกรธรรมดาต้องขจัดให้หมดไป” ตาม
หลักของจีนก็คือจัดให้ช่างเทคนิคมาทำงานในนา เพื่อสอน ชาวนา และ
กรรมกร

จุดสำคัญของการต่อสู้ก็คือในเรื่องเกี่ยวกับ สันติภาพ หรือ
สงคราม คุรุชอฟได้โต้แย้งว่าสงครามเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คอม-
มิวนิสต์จะต้องเอาชนะตะวันตกในทางอุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ ใน
การต่อสู้ทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ คอมมิวนิสต์จะต้องเอาชนะ

จิตใจผู้ไม่ยอมรับรัฐคู่ค้าของคอมมิวนิสต์ ในทางตรงข้าม เมมาได้ได้
เถียงว่าสงครามเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คอมมิวนิสต์ต้องสามารถ
เอาชนะตะวันตกให้ได้ในการสงคราม ดังนี้

เมื่อปีที่แล้วมานี้ สำนักสืบราชการลับของจีนคณะชาติได้
รายงานว่ จีนคอมมิวนิสต์ได้ตั้งฐานยิงปืนใหญ่ ๗๐๐ กระบอก ทาง
ฝั่งตรงข้ามของเกาะคีมอย สงสัยว่าจีนคอมมิวนิสต์อาจเปิดฉากการ
โจมตีอย่างขนานใหญ่ต่อหมู่เกาะของจีนคณะชาติในเร็ว ๆ นี้ นี้ ไม่
นำพาต่อการทวงคืนของไซเวียต

เรื่องเช่นนี้เป็นเรื่องที่เพิ่มพูนความแตกแยกระหว่างปักกิ่งและ
มอสโคว์ หรือ? เดออง วอลท็อฟ บรรณาธิการในกิจการด้านไซเวียต
ของนิตยสาร Newsweek ได้เสนอว่าผู้เชี่ยวชาญทั้งหลายมีความเชื่อ
มั่นว่าเมและครุซซ์อฟแตกต่างกันไม่ ดังนี้จึงเห็นได้ว่า วอลท็อฟกล่าว
เกริ่นเพื่อสัมผัสกัน แต่การคิดในกรณีใดๆ ในตอนนี้ระหว่าง
ครุซซ์อฟและเม ปรากฏว่ายังห่างเหินไปไกลกว่าในกาลก่อน ๆ มา

เมื่อเดือนมิถุนายน ๑๙๖๐ ได้มีการประชุมระดับระหว่างผู้นำ
ไซเวียต จีน และประเทศบริวาร ในยุโรป ณ กรุงบูคาเรสต์ เพื่อ
พยายามทำความเข้าใจกัน ในที่ประชุมได้กล่าวโจมตีลัทธิ "เม"
อย่างรุนแรง และได้รับการสนับสนุนจากบรรดาประเทศบริวารเกือบ
ทุกประเทศ บักกิ่งขอพักการประชุมและได้กลับเข้าที่ประชุมตอบโต้
ครุซซ์อฟอย่างเกรี้ยวกราดยิ่งขึ้น

ผลของการประชุมผู้เชี่ยวชาญของตะวันตกในกิจการจีนและ
ไซเวียตได้คาดคะเนกันว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมอสโคว์และปักกิ่งจะ
เลวร้ายยิ่งขึ้นภายในระยะเวลา ๑ ปี เว้นได้แต่ว่าครุซซ์อฟและเม จะ
ได้เสริมสร้างความสัมพันธ์ขึ้นมาใหม่ โดยการเจรจาอย่างตรงไปตรง

มาต้องต่อตอง อย่างไรก็ตามจนกระทั่งเวลานี้ เมาไม่ได้แสดงความประสงค์ที่จะแก้ปัญหานี้ให้ลุล่วงไป มีบางคนได้ชี้แจงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเป็นเหตุการณ์เช่นเดียวกับการจากไปอย่างทันทีทันใดของผู้เชี่ยวชาญไซเวียตออกจากยูโกสลาเวียไปในปี ๑๙๕๘ ซึ่งก่อให้เกิดการแตกแยกระหว่างสตาลินและตีโตอันจารึกไว้ในประวัติศาสตร์อยู่ตราบนานเท่านาน

กล่าวทั่วไปถึงเบื้องหลัง

ความแตกต่างระหว่างจีนและไซเวียต ซึ่งกำลังก่อให้เกิดการแตกแยกในค่ายคอมมิวนิสต์นี้ ได้หยั่งรากลงในประวัติศาสตร์มาเป็นเวลาถึง ๕๐ปีกว่ามาแล้ว

ข้อขัดแย้งทั้งหมดกว้างขวางมาก การโต้เถียงเรื่องลัทธิจนถึงปัญหาในการปฏิบัติตามลัทธิ เช่น การก่อตั้งระบบคอมมิวนิสต์ของประชาชน ข้อขัดแย้งใหม่ ๆ ที่สำคัญ ๆ เป็นสิ่งที่เกิดมานานแล้ว ข้อขัดแย้งเหล่านี้ได้เกิดขึ้นระหว่างจีนและไซเวียตมาตั้งแต่ปี ๑๙๒๐ แล้ว เช่นในเรื่องการยอมรับว่าชาวนาคอวมีความสำคัญและควรได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกับกรรมกรหรือไม่

ปัจจัยสำคัญก็คือความจริงตามธรรมชาติและเงาเงาทางประวัติศาสตร์ของจีนและไซเวียตแตกต่างกันอย่างมากมาย วัฒนธรรมของจีนมีรากฐานและคุณลักษณะเป็นของตนเอง แต่รากฐานของไซเวียตนั้นเป็นแบบของ Byzantium ซึ่งเป็นของตะวันตก ล้วนจีนนั้นเป็นประเทศซึ่งประชาชนล้นใหญ่ประกอบกสิกรรม แต่ทางอุตสาหกรรมยังดำหล้ง มีความรู้สึกอยู่ตลอดเวลาว่าตนเองได้รับการ

กตชจากภายนอกรวม ทั้งจักรวรรดิรัสเซียด้วยมาตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๙
 ลัทธิมาร์กซ์ได้เตรียมสร้างอุตสาหกรรมมาแล้วตั้งแต่สมัยปีเตอร์มหา
 ราช และได้เป็นมหาอำนาจมาตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๙ ในตอนเริ่มต้น
 เป็นคอมมิวนิสต์ก็คือวิถีชีวิตของชนกรรมมาชีพ แต่คอมมิวนิสต์จีน
 เกิดขึ้นมาเพราะนักชาตินิยมหัวรุนแรงที่แสวงหาหนทางให้ประเทศของ
 ตนเองกลายเป็นมหาอำนาจที่เข้มแข็งอีกครั้งหนึ่ง และคิดว่าลัทธิ
 Maoism เป็นหนทางที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์มากที่สุดในการปลด
 ปลดจีนให้หลุดพ้นจาก “ แยกของจักรวรรดินิยมตะวันตก ” (นี่เป็น
 ภาษาคอมมิวนิสต์)

ระบอบจีนและรัสเซียจึงทำการปฏิวัติจากเหตุผลแตกต่างกัน ถึง
 แม้ทั้งสองจะอ้างตนว่าเป็น Marxist-Leninist ที่ถูกต้อง แต่การแปล
 และการนำลัทธิมาใช้ในทางปฏิบัติก็แตกต่างกันอย่างมากตั้งแต่เริ่มต้น
 และด้วยวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน

ตั้งแต่เริ่มต้นก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์จีน ได้มีข้อโต้แย้งกันถึง
 เรื่องบทบาทของชาวนา ๘๐% ของประชาชนทั้งประเทศเป็นชาวนา
 (ซึ่งทำให้สถานการณ์แตกต่างกันมากกับโซเวียต) ดังนั้นข้อเสนอของ
 เมาซึ่งต้องการให้ชาวนาที่ถืออาวุธลุกฮือขึ้นก่อการจลาจล จึงได้รับการ
 วิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรง ของผู้อบรม ชาวรัสเซียที่ศูนย์กลางเซียง
 ไ้ ในปี ๑๙๒๔ โซเวียตได้ใช้อิทธิพลบังคับให้พรรคคอมมิวนิสต์จีน
 และพรรคจีนคณะชาติล้มครั่งมานานกัน เลยเป็นเหตุให้เกิดการแตกแยก
 กันภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีนขึ้น คือพวกกลุ่มชาตินิยมสนับสนุนการ
 ต่อสู้ของชาวนาถืออาวุธ แต่พวกกลุ่ม Internationalist สนับสนุนให้จัด
 ตั้งรัฐบาลผสม

ในปี ๑๘๓๐ Li Li-san ผู้ได้รับการอบรมมาจากไซเวียดได้รับหน้าที่ควบคุมพรรคคอมมิวนิสต์จีน คอมมิวนิสต์ (พวกนักถวญไฮกาสฝ่ายซ้าย) จึงดำเนินการที่ผิด ๆ ภายใต้การนำของมอสโคว์ คือ เลี้ยเลียดเนื้อและปราศรัยไป การแนะนำจากมอสโคว์เป็นผลให้กองทัพแดงได้รับความสูญเสียอย่างหนักในการรบกับกองทัพซึ่งมีอาวุธยุทธโปกรณ์ดีกว่า อย่างไรก็ตาม คอมมิวนิสต์จีนจำต้องละทิ้งที่มั่นทางภาคใต้ที่มณฑลกวางตี้ เพื่อตีฝ่าไปยังเยนนาน ซึ่งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือเป็นระยะทางกว่า ๒๕,๐๐๐ ลี้ (๘๐๐๐ ไมล์)

เมื่อมาได้เป็นผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์จีนในปี ๑๘๓๕ นั้น ความขัดแย้งระหว่างเยนนานและมอสโคว์ได้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น ในระยะแรก ๆ ของสงครามจีน-ญี่ปุ่น ซึ่งเปิดฉากขึ้นเมื่อ ๑๘๓๗ สตาลินไม่ได้ช่วยเหลือคอมมิวนิสต์จีนเลย มีหน้าซ้ายยังตั้งอาวุธ กระจุนและเครื่องบินรบให้แก่เจียงไคเช็คศัตรูสำคัญของเขา ในปี ๑๘๔๐ เกิดเหตุเรื่องแคว้นเตอร์กิสถานของจีน ไชเวียดได้สนับสนุนซุนคี้กเซินซีไซ และกระตุ้นให้รัฐเตอร์กิสถานตะวันออกให้ต่อต้านการรุกรานของคอมมิวนิสต์จีน เพราะมุ่งหมายให้เป็นฐานที่พ้อมั่นคงของไซเวียดเอง

ในปี ๑๘๔๓ ในขณะที่ไซเวียดกำลังทำสงครามกับเยอรมันอยู่นั้น เขาได้ฉวยโอกาสกวาดล้างเช่นเฉาหยู บุรุษผู้เข้มแข็งและบรรดาสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์ ผู้ได้รับการอบรมตั้งต้นมาจากไซเวียด ก่อนที่คอมมิวนิสต์จีนตั้งตัวมั่นคงขึ้นนั้น ไชเวียดและจีนไม่เคยปฏิบัติต่อกันเยี่ยงพันธมิตรสนิทสนมเลย การที่ไซเวียดรับรองเอกราชของมองโกเลียนอกในปี ๑๘๔๕ ได้สะท้อนความรู้สึกทางชาตินิยมของชาวจีนมาก หลังจากชนะญี่ปุ่นแล้ว ไชเวียดได้ขนย้ายบรรดา

เครื่องจักรจาก โรงงานอุตสาหกรรมในแมนจูเรียของจีน ไม่เหลือถึง
โต ๆ ไว้ให้แก่ “น้องชาย” ของตนเอง ส่วนใหญ่ของความช่วยเหลือ
ซึ่งโซเวียตให้แก่จีนภายหลังที่จีน ได้สถาปนาอาณาจักรแดงขึ้นก็คือ
เครื่องจักรซึ่งโซเวียตได้ขนไปจากแมนจูเรียนั่นเอง

หลังจากก่อตั้งอาณาจักรแดงขึ้นแล้ว ยังคงมีข้อขัดแย้งบางประ-
การในการปฏิบัติซึ่งรอดผลของการดำเนินการอยู่ เช่น การ ไม่ตกลงใน
เรื่องพรมแดนระหว่างมองโกเลียนอก และมองโกเลียใน ระหว่างไซบี-
เรียและแมนจูเรีย การยึดครองพอร์ตอาเธอร์และโคเรินของโซเวียต
ก่อให้เกิดความยุ่งยากลำบากแก่จีนในการอธิบายต่อสมาชิกของพรรค
ประชาชน ความล้มเหลวในการสร้างทางรถไฟระหว่างจีน-โซเวียต
โดยผ่านเตอร์กีสถานของจีนนั้น เป็นข้อหนึ่งที่ตั้งคำถามถึงความไม่
ลงรอยกันระหว่างจีนและโซเวียต จีนไม่อาจอธิบายได้ถึงความล้มเหลว
ของการสร้างทางรถไฟซึ่งใช้เวลาดำเนินการมาแต่ถึง ๑๑ ปี ผู้เขียน
ซาญหลายคนเชื่อกันว่าจีน ไม่ชอบให้โซเวียต ยังคงมีสิทธิ์พิเศษใน
เตอร์กีสถาน ซึ่งโซเวียตเคยมีมาแต่สมัยก่อน

คำกล่าวและคำวิจารณ์ต่อสนธิสัญญาระหว่างจีนและโซเวียตใน
สมัยสตาลิน และสนธิสัญญาฉบับก่อน ๆ ที่ทำไว้ระหว่างสตาลินและ
เคียงยังคงมีผลบังคับอยู่ ก็เป็นสนธิสัญญาซึ่งไม่เต็มอภาคอย่าง
เห็นได้ชัด บั๊กกิ่งก็จำกัดของประหยัดความไม่พอใจของตนไว้

ภายหลังการจลาจลของชาวโปดและชาวฮังกาเรียน โซเวียตได้
ออกแถลงการณ์ในปี ๑๙๕๖ ยอมรับความผิดพลาดบางประการซึ่ง
ได้มีต่อประเทศบริวาร จีนได้ออกแถลงการณ์แสดงความพอใจที่โซ-
เวียตยอมรับผิด ในคำแถลงการณ์จีนชี้ให้เห็นว่ากรรมดินได้ยอมรับ

ถึงความผิดพลาดของคนซึ่งโอนอ่อนต่อการร้องขอเอกภาพและความ
เต็มอกภาคของชาวโปแลนด์และชาวฮังการี การกล่าวถึงกรณีโปแลนด์
และฮังการีของจีนนั้น จีนได้ฉวยโอกาสแสดงความไม่พอใจของตน
ออกมาด้วยในขณะเดียวกัน

เมื่อเวลาผ่านไปข้อขัดแย้งเก่า ๆ ก็ค่อยจางหายไปด้วย แต่
แต่ก็มีข้อขัดแย้งใหม่ๆ บังเกิดขึ้นมาอีก จีนได้ทิ้งระบอบความช่วยเหลือ
จากโซเวียตเพิ่มขึ้น เพื่อก่อร่างตนเองให้เป็นมหาอำนาจในเวลาอันสั้นที่
สุดเท่าที่สามารถจะเป็นได้ ในปี ๑๙๕๖ หลังเวเนซุเอลา เพื่อที่จะให้
จีนส่งปากถง ซานาสตาตมิโควิชได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือ
แก่จีนเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การช่วยเหลือที่เพิ่มมากขึ้นนั้น ไม่
อาจทำความพอใจให้แก่จีนได้ ดังมีคำพูด จีนได้เริ่มวางโครงการ
เศรษฐกิจของตนเองขึ้นตามคำแนะนำจีนว่า “การกระโจนไปข้างหน้า
อย่างขนานใหญ่” ตั้งแต่นั้นมาการขัดแย้งในเรื่องอิทธิพลระหว่างปักกิ่ง
และมอสโกจึงได้เบียดเสียดกันมาสู่โลกภายนอก

สิ่งที่แตกต่างกันอย่างมากระหว่างปักกิ่งและมอสโกก็คือ นโยบาย
ต่างประเทศที่มีต่ออเมริกาและญี่ปุ่น การอยู่ร่วมกันโดยสันติ และ
การขจัดสงคราม วิธีดำเนินการตามหลักคอมมิวนิสต์ และการตัด
เงินใจในปัญหาของโลก โซเวียตคิดว่าสถานการณ์ในปัจจุบันเป็นการ
สกัดกั้นการใช้อาวุธจรวด แต่ขณะเดียวกันจีนคิดว่ากลุ่มตะวันตก
สามารถทำลายกลุ่มตะวันตกได้ นอกจากนี้ยังมีข้อขัดแย้งกันในเรื่อง
“การต่อสู้ของมวลชน” ในประเทศที่ด้อยพัฒนา และนโยบายการ
รวมประชาชาติ

ความแตกต่างในเรื่องลัทธิได้สะท้อนให้เห็นการต่อสู้ระหว่างจีนและโซเวียต การต่อสู้เห็นได้ชัดโดยการที่จีนได้ทำลายผู้นำโซเวียตในทุก ๆ ทาง จีนอยู่ในฐานะที่สามารถดัดแปลงขยาย Marxism-Leninism ให้เหมาะสมกับความต้องการของบรรดาประเทศที่ด้อยพัฒนา ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียและละตินอเมริกามีอดีตและสภาวะเช่นเดียวกับจีน เช่น เศรษฐกิจ การเกษตร ความด้อยทางด้านอุตสาหกรรม ปัญหาพลเมือง เป็นอาณานิคม และเคยเป็นอาณานิคมของมหาอำนาจจักรวรรดินิยม เรื่องเหล่านี้ทำให้เกิดปมด้อยขึ้น

ทฤษฎีของจีนในเรื่องการต่อสู้ของมวลชนจะตั้งมีสิ่งซึ่งทำให้ประเทศที่ด้อยพัฒนาสนใจเป็นพิเศษ จีนกำลังสนับสนุนการต่อสู้ด้วยการกระทำ บั๊กกิ่ง ไค่กระตุนทุก ๆ ทางให้ชาวฮัลบีเรียต่อสู้กับชาวฝรั่งเศสซึ่งมาตั้งรกรากอยู่ ในขณะที่เดียวกันโซเวียตไม่ยอมรับคณะผู้แทนของรัฐบาลปลดปล่อยของฮัลบีเรีย ในลาว บั๊กกิ่งได้สนับสนุน ร.อ. กองแดงอย่างเปิดเผย ในขณะที่โซเวียตไม่ออกความคิดเห็นใด ๆ ในความอดเวงด้านการเมืองของลาวเลย (เหตุการณ์ในตอนต้นของความอ่อนไหวในลาว) ซึ่งต่อมาโซเวียตก็ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่แก่ ร.อ. กองแดง

แนวทางและวิธีปฏิบัติซึ่งแตกต่างกันนี้มิได้นำไปสู่วิธีพัฒนาการแตกต่างกัน ในระหว่างที่มีการขยายอิทธิพลของจีนในประเทศที่ด้อยพัฒนานั้น โซเวียตได้นิ่งเฉยและรอคอย การขัดแย้งของผู้นำแห่งโลกค่ายคอมมิวนิสต์ที่มีมาเป็นเวลานานเช่นนี้ โซเวียตยังปล่อยให้การทำลายของน้องชายของตนจะตายหายไปเอง โดยปราศจากการ ได้ตอบความดำริ่ใจของจีนในเอเชีย, ออฟริกา, และละตินอเมริกาได้สิ้นละเทือน

การปกครองของไซเวียต และทำให้โลกคอมมิวนิสต์แตกแยกออกเป็น
สองค่าย คือ ค่ายจีนเป็นซ้าย และค่ายไซเวียตเป็นขวา (แต่ก็ในกรม
นราธิปฯ เรียกว่าคอมมิวนิสต์ขวาและซ้าย) การแตกแยกอย่างเปิดเผย
นั้นเป็นสิ่งเป็นไปได้เสมอ ถ้าสถานการณ์ของโลกยังคงเดรัจฉานอยู่

เมื่อสองปีมานี้ บักกิ้ง ได้ปลงล้างบรรดาข่าวลือต่าง ๆ ในเรื่อง
การแตกแยกอย่างจริงจังระหว่างไซเวียตและจีน โดยประกาศว่ามีต
ภาพของชาติทั้งสองซึ่ง “ฝังอยู่ในสายเลือด” จะดำรงอยู่ตลอดกาล

ถึงแม้ว่าคำกล่าวยืนยันถึงการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวระหว่างไซ-
เวียตและจีน ของผู้นำแห่งท้องถิ่นหลายคนในเซินยาง ทางภาคตะวันออกเฉียง
เหนือของจีน ณ ที่ชุมนุมเพื่อระลึกถึงความพ่ายแพ้ของญี่ปุ่น
ในสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งเวียนมาบรรจบครบรอบปีที่สิบห้า ใน
คืนวันนั้นวิทยุบักกิ้งก็ได้พยายามกระจายข่าวถึงมิตรภาพของทั้งสอง
ชาติ

วิทยุบักกิ้งยังได้ประกาศสุนทรพจน์ของผู้แทนสูงสุดใหญ่ของ
ไซเวียตที่ประจำอยู่ ณ เมืองฮาร์บิน ซึ่งได้กล่าวเน้นถึงธรรมชาติอัน
ไม่อาจแตกร้างได้ของสัมพันธ์ภาพระหว่างจีนและไซเวียต

พิจารณาจากความจริงที่ว่าทุกระดับชั้นของบรรดาผู้นำพรรค
และข้าราชการจะไม่ได้ยินยอมให้กล่าวข้อความซึ่งขัดต่อนโยบาย
ของรัฐบาลบักกิ้ง การประกาศข่าวในขณะนี้ถึงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว
กันระหว่างไซเวียตและจีน โดยธรรมชาติซึ่งไม่อาจทำลายได้นั้นอาจ
จะเป็นการกล่าว โดยการถ่ายทอด จากความคิดเห็นของผู้มีอำนาจแห่ง
บักกิ้ง

ในการชุมนุมที่เซี่ยงไฮ้ บรรดาสมาชิกชั้นนำของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งท้องถิ่นและข้าราชการ ได้ไปวางพวงมาตา ณอนุสาวรีย์ ซึ่งสร้างขึ้นเป็นอนุสรณ์แก่ทหารโซเวียตที่ตายในการต่อสู้กับระบอบฟาสซิสต์ของญี่ปุ่น

วิทยุปักกิ่ง ได้กล่าวอ้างถึงคำพูดของนายซ่งกวาง รองนายกเทศมนตรี ที่ว่ากองทหารโซเวียตได้ช่วยทำให้ญี่ปุ่นแพ้เร็วขึ้น นายกวางยังได้กล่าวอีกว่า “ขณะนี้ลัทธิ Internationalism (ระหว่างชาติ) อันสูงส่งของ โซเวียตได้แสดง ออกแล้ว โดยการช่วยเหลืออย่าง سخานใหญ่ที่มีต่อจีน”

วิทยุปักกิ่งยัง ได้ถ่ายทอดคำกล่าวของผู้แทนกงสุลใหญ่ของโซเวียตซึ่งประจำ ณ เมืองฮาร์บินว่า “มิตรภาพระหว่างประชาชนจีนและโซเวียตซึ่งได้ฝังอยู่ในสายเลือดจะดำรงอยู่ตลอดกาล” “เราจะใช้ความพยายามทุกอย่างเพื่อสร้างมิตรภาพของเราให้แข็งแกร่ง”

วิทยุปักกิ่งยัง ได้ประกาศอีกว่า ได้มีการประชุมของสภาคณะเพื่อมิตรภาพโซเวียตและจีน ณ กรุงมอสโก เพื่อฉลองความพ่ายแพ้ของญี่ปุ่นซึ่งเวียนมาบรรจบครบรอบ ๑๕ ปี

เมื่อ ๗ กันยายน ๑๙๖๐ ที่ลอนดอน நடำนักข่าวจีนใหม่ได้พิมพ์ แถลงคำปราศรัย ๑๕๐๐๐ คำของนายจู๋ ยาง รองประธานของสภาคณะแห่งอักษรศาสตร์และศิลปะ ซึ่งกล่าวโจมตีวิถีทางดำเนินงานของมอสโกอย่างรุนแรง

นายจู๋ ไม่เพียงแต่ตำหนิพวก Revisionist ซึ่งยึดในเรื่องต้นตอภาพ และหลักกรรมชาติของมนุษย์เท่านั้น แต่ได้เรียกร้องให้บรรดานักเขียน

นักหนังสือพิมพ์ในจีน อาเซีย ออฟริกา และละตินอเมริกา ล้วนก็หลักการให้สงครามต่อต้านพวกจักรวรรดินิยม

เมื่อถึงต้นปีที่ผ่านมา บักกิ้งได้นำคำปราศรัยของนายจูไปแสดงต่อที่ประชุมบรรดานักอักษรศาสตร์และศิลปินกรรม และนำไปพิมพ์เผยแพร่ เพราะถือว่าเป็นคำปราศรัยที่สำคัญมาก

คำปราศรัยได้พิมพ์ออกเผยแพร่ในประเทศคอมมิวนิสต์ ในยุโรปเป็นภาษาพื้นเมือง และในประเทศอื่น ๆ ซึ่งจีนมีสถานทูตอยู่ ทั้งมีจุดประสงค์เพื่อเผยแพร่แก่พรรคคอมมิวนิสต์ท้องถิ่นเท่านั้น

คำปราศรัยของนายจูนี้เป็นส่วนหนึ่งแห่งความนึกคิดในนโยบายการนิยมนสงครามของชนกรรมมาชีพ ซึ่งได้เตรียมไว้สำหรับให้คอมมิวนิสต์ครองโลกและกลุ่มชนชั้นในภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งเขาได้กล่าวถึงเพื่อสนับสนุนการต่อสู้ระหว่างชนชั้น โดยทางหนังสือต่าง ๆ และการโฆษณาชวนเชื่อ

นายจู ได้เริ่มการกล่าวโจมตีว่าพวก Revisionist ดันับสนุนการใช้ทฤษฎีของพวกก๊กมินตั๋งหรือพวกชนชั้นกลางตามหลักธรรมชาติของมนุษย์ในการอธิบายเรื่องทางประวัติศาสตร์และสังคม

เขาได้กล่าวตำหนิถึงทฤษฎีมนุษยชาติและความรักต่อมวลมนุษย์ด้วยกันว่าเป็นทฤษฎีของชนชั้นกลาง ซึ่งจะทำให้การต่อสู้ระหว่างชนชั้น การปฏิวัติ และการขยายความคิดที่มีต่อลัทธิจักรวรรดินิยม ประสพความล้มเหลว

เขากล่าวว่ามนุษยชาติมี ๒ ชนิด คือ ชนชั้นกรรมมาชีพกับชนชั้นกลางหรือชนชั้นก๊กมินตั๋ง และในสังคมชนชั้นโดยปกติไม่อาจเอาชนะชนชั้นต่าง ๆ ได้ หลักธรรมชาติของมนุษย์ย่อมมีอยู่ในชนทุกชน

จากความคิดนี้เขา ได้มุ่งหมายต่อไปถึงการต่อสู้ที่ยุติธรรมและ
ไม่ยุติธรรมและดิเคียนพวก Revisionist ซึ่งก็ควรถูกต่อสู้ทั้งหมดไว้
มนุษยธรรม เขากล่าวว่ามวถชนควรลุกฮือขึ้นต่อต้านการรุกรานของ
จักรวรรดินิยมและทำลายการต่อสู้ความอยุติธรรมด้วยการต่อสู้อย่าง
ยุติธรรม แต่ในปัจจุบันนี้นักเขียนบางคน ได้แสดงท่าทีไม่เห็นชอบ
ด้วยกับการใช้การต่อสู้ที่ยุติธรรม โดยวาดภาพเกินความจริงในเรื่อง
การเสียชีวิตและความตายซึ่งบังเกิดตามมา

ท่าที่อันน่ารังเกียจและเป็นอาชญากรรมนี้ก่อให้เกิดประชาชนบังเกิด
ความรู้สึก (Sentimentalism) เห็นใจ และมองเห็นสงครามในแง่ร้าย
พวกเหล่านั้นไม่เห็นใจ ถึงแม้ว่ามวถชนอาจได้รับความสูญเสียอย่าง
หนักและเลือดจะต้องหลั่งไหล ทุกคนมีความรู้สึกดำนึก ในด้านการ
เมือง จะต้องรู้ว่าการเสียชีวิตเท่านั้นที่นำมาซึ่งเสรีภาพ ความ
ก้าวหน้าในทางประวัติศาสตร์และสังคม และความสงบสุขของมวถชน
แน่นอนที่สุดความคิดเช่นนี้จะผลักดันมวถชนให้มุ่งหน้าไปสู่สัมฤทธิผลด้วย
ความกล้าหาญและทำให้มวถชนเกิดมีกำลังใจกล้าแข็งในอันที่จะทำลาย
ได้ โดยยาก

นายจุกกล่าวต่อไปว่าในปัจจุบัน Revisionism แบบนี้เป็นอันตราย
อย่างใหญ่หลวงต่อการเคลื่อนไหวของชนชั้นกรรมาชีพทั่วโลก โดย
การทำลายกำลังใจในการต่อสู้ของมวถชนที่ทำการต่อสู้ป้องกันประเทศ
ชาติของตนและสันติภาพ

นายจุกให้ข้อสังเกตว่า เราจะต้องร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับบรรดา
นักเขียนและศิลปินที่มีหัวปฏิริยาก้าวหน้าทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในเอเชีย ออฟริกา และละตินอเมริกา และกับพันธมิตรที่มีหัวปฏิริยา

ในประเทศต่าง ๆ เพื่อสร้างแนวอันแข็งแกร่งและมั่นคงของศิลปะ และ
วรรณคดีแห่งการปฏิบัติ สำหรับต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยม และดำเนิน
การในจุดประสงค์ร่วมกัน ในการต่อต้านจักรวรรดินิยมและต่อต้านเพื่อ
สันติภาพอันถาวรของโลก

ในที่ประชุมพรรคคอมมิวนิสต์ โซเวียตครั้งที่ ๒๑ ณ กรุงมอสโก
เมื่อเดือน มกราคม ๑๙๕๘ ครูซิชอฟได้กล่าวว่ เราได้ดำเนินการตกลง
ถ้าเราเรียบร้อยและสมบูรณ์ยิ่งก็พรรคคอมมิวนิสต์จีน ถึงแม้ว่าจะมี
วิธีปฏิบัติในการ ไปสู่ลัทธิโซเวียตลัทธิสุดท้ายประการที่ไม่เหมือนของ
เรากก็ตาม

ในระหว่างเวลา ๒๐ เดือนแห่ง การเฝ้า สังเกต การ เคลื่อนไหว
เชื่อกันว่าความขัดแย้งได้บังเกิดขึ้นระหว่างมอสโกและปักกิ่ง ในปัญหา
อยู่ร่วมกัน การลดอาวุธ และความสัมพันธ์ของจีนต่อประเทศเพื่อน
บ้านในเอเชีย

ต่อมาปัญหาเหล่านี้ได้ทำให้เห็นเด่นชัดยิ่งขึ้น โดยมีข่าวจาก
ปักกิ่งเมื่อเร็ว ๆ นี้ว่ากำลังมีการอพยพอย่างขนานใหญ่ของช่างเทคนิค
ชาวโซเวียตจากประเทศจีน หนังสือพิมพ์ได้กล่าวเปรียบเทียบการ
อพยพครั้งนี้ว่าเป็นเช่นเดียวกับการถอนตัวของผู้เชี่ยวชาญชาวโซเวียต
จากยูโกสลาเวีย ก่อนที่ยูโกสลาเวียจะถูกขับออกจากกลุ่มประเทศ
คอมมิวนิสต์ในปี ๑๙๔๘

เมื่อศึกษาพิจารณาจากคำแถลงและการดำเนินงานของโซเวียต
และจีนในปัญหาสำคัญยิ่งซึ่งมีผลกระทบต่อโลกเหล่านี้ ได้
แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า เกิดความแตกแยกในความคิดเห็นและหน

ทางปฏิบัติในระหว่างยักษ์ใหญ่แห่งโลกคอมมิวนิสต์ทั้งดอง ทั้ง ๆ ที่ประเทศใดประเทศหนึ่งไม่อาจใช้คำว่าแตกแยกอย่างโจ่งแจ้ง

ในที่ประชุมพรรคคอมมิวนิสต์รูเมเนีย ณ กรุง บุกาเรสต์ เมื่อเดือนมิถุนายน ๑๙๖๐ ครูซิชอฟได้กล่าวถึง แนวนโยบายทั่วไปของเรา ยังคงไม่เปลี่ยนแปลง เราจะดำเนินการต่อไปตามหลักการที่ได้แถลงไว้เมื่อปี ๑๙๕๗ ซึ่งแสดงเจตน์จำนงของเราและสันติภาพ เราจะไม่ถอยหลังจากหลักการเหล่านั้นแม้แต่ก้าวเดียว สิ่งที่เราได้ต่อสู้มาแล้ว และจะดำเนินการต่อสู้ต่อไปก็คือ การอยู่ร่วมกันโดยสันติของบรรดาประเทศต่าง ๆ ซึ่งมีระบอบสังคมแตกต่างกัน การขจัดสงครามเย็น และผ่อนคลายความตึงเครียดระหว่างชาติ

ขณะเดียวกัน ครูซิชอฟได้กล่าวถึง “เรากำลังจะทำให้พวกจักรวรรดินิยมต้องคืนเหมือนปลาในหม้อน้ำร้อน ข้าพเจ้าไม่อาจกล่าวได้ว่า “Let us declare war” ในเมื่อจะทำให้ครึ่งหนึ่งของพลโลกต้องตาย และยังคงมีชีวิตอยู่ครึ่งหนึ่ง ถ้าข้าพเจ้ากล่าวคำนี้ พวกเขาคงจับข้าพเจ้าสวม Strait Jacket (เสื้อมัดไม่ให้คืน)”

เป็นที่น่าสนใจต่อคำปฏิญาณ ของทั้งโซเวียตและจีน ในแถลงการณ์เมื่อปี ๑๙๕๗ ณ กรุงมอสโค ซึ่งได้ยืนยันถึงความเชื่อมั่นในการอยู่ร่วมกันของกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ และสนับสนุนวิธีปฏิบัติอันปราศจากสันติภาพ ถ้าชนชั้นที่ได้รับประโยชน์สามารถข่มขู่ทำอันตรายต่อมวลชนชั้นอื่น ๆ ได้

การประชุมพรรคคอมมิวนิสต์ในเดือนมิถุนายน ๑๙๖๐ ณ กรุง บุกาเรสต์ ได้ยืนยันถึงคำแถลงการณ์ ณ กรุงมอสโคนั้น และได้รับวิจารณ์จากหนังสือพิมพ์ People's Daily news ประจำวันที่ ๒๙

มิถุนายน ๑๙๖๐ ในบทบรรณาธิการ ระบบบจกักรวรรดินิยมและระบบนายทุนไม่เคยยอมเปลี่ยนตัวมาเป็นระบบ Socialism โดยวิถีทางแห่งสันติภาพเลย เพียงแต่ทำให้ลัทธิจักรวรรดินิยมและลัทธินายทุนหายไปจากโลก และเพียงแต่การ ยกเลิกชน ชั้นเท่านั้น ก็จะ สามารถก่อให้เกิดสันติภาพอันถาวรแก่โลกได้

People's Daily news ได้กล่าวต่อไปว่าถึงแม้พวกจักรวรรดินิยมซึ่งมีอารมณ์อ่อนไหวง่าย ซึ่งมีอเมริกาเป็นผู้นำจะได้ดำเนินการเตรียมสร้างอาวุธ เตรียมสงคราม และก่อให้เกิดการต่อสู้ซึ่งไม่มีที่สิ้นสุดก็ตาม ในที่สุดพวกเขาก็ไม่อาจหนีหนีจากโชคชะตาแห่งการถูกทำลายล้างไปได้

จากข้อวิจารณ์ของ People's Daily news ซึ่งถ่ายทอดความคิดเห็นของพรรค จะเห็นได้ชัดว่าสาธารณรัฐแห่งประชาชนจีนมิได้มีความเชื่อในการอยู่ร่วมกันเลย ตรงกันข้าม การอยู่ร่วมกันตามแนวความคิดของจีนก็คือ การทำลายล้างโลกที่มีโซ่คอมมิวนิสต์

ยิ่งกว่านั้น ในที่ประชุมพรรคคอมมิวนิสต์ โซเวียตครั้งที่ ๒๐ ณ กรุงมอสโก เมื่อมกราคม ๑๙๕๘ ลูเอนไต นายกรัฐมนตรีจีน ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนจีนได้กล่าวว่ “พวกจักรวรรดินิยมและพวกปฏิกิริยาจะไม่มีหนทางหนีหลุดพ้นจากโชคชะตาแห่งการถูกทำลายล้างในที่สุด” ในสุนทรพจน์ ๓๕๐๐ คำของ ลูเอนไต ไม่เคยกล่าวถึงคำว่า การอยู่ร่วมกันเลย

ลูเอนไต ได้กล่าวต่อไปว่า ในการพัฒนาการครั้งล่าสุดของนงนาชาติ ได้แสดงว่าศัตรู (อเมริกาและประเทศตะวันตก) ได้เสื่อมถอยลงทุกวันในขณะที่เรากำลังก้าวหน้าขึ้นทุกขณะ ค่ายโซเวียตลัทธิกำลังเจริญรุ่งเรืองตลอดเวลาด้วยความมั่นคงแข็งแกร่งยิ่งขึ้น พวก

จักรวรรดินิยมได้ดำเนินชีวิตตลอดมาในความมืดมน ถึงแม้ว่าพวกจักรวรรดินิยมและพวกปฏิกริยาอื่น ๆ ทั้งหมดจะต่อสู้กันอย่างบ้าคลั่งในระยะเวลาสุดท้ายของการมีชีวิตอยู่ ทั้งนั้นเพียงแต่กระตุ้นให้มวลชนร่วมมือกันและขจัดความผิดหวังทั้งหลายของเขาในที่สุดก็จะนำไปสู่หนทางแห่งการต่อสู้และการปฏิวัติ พวกจักรวรรดินิยมและผู้ที่ได้ตั้งปฏิกริยาทั้งหลาย จะไม่มีหนทางหนี หลุดพ้นออกจากโซครตาแห่งการถูกทำลายล้างในที่สุดได้เลย

เพราะฉะนั้นสุนทรพจน์ของ มร. จูเนโตในงานฉลองวันชาติดีดัลเดน กรุงปักกิ่ง เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ซึ่งยืนยันถึงความเชื่อมั่นของจีนในวิถีทางแห่งการอยู่ร่วมกันโดยสันติ จึงดูเหมือนอำพรางความชั่วร้ายไปในตัว

ในด้านการสงคราม นายกรัฐมนตรีโซเวียตได้กล่าวยืนยันว่า "สงครามนิวเคลียร์นี้หมายถึงการทำลายล้างอย่างมหาศาล" ในงานเลี้ยงฉลองการครบรอบปีที่ ๑๐ แห่งการก่อตั้งประเทศคอมมิวนิสต์ กรุงปักกิ่ง เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๑๙๕๘ มร. ครุซเชฟ ได้กล่าวดำ "เมื่อข้าพเจ้าได้พบกับประธานาธิบดี ไอเซนฮาวร์ และภายหลังจากข้าพเจ้าได้กลับจากอเมริกา ข้าพเจ้าตระหนักใจว่า ประธานาธิบดีแห่งอเมริกาไม่รวมถึงผู้ช่วยของเขา ได้มีความเข้าใจในความสำคัญของการผ่อนคลายความตึงเครียดระหว่างชาติ"

มร. ครุซเชฟ กล่าวต่อไปว่า บางทีการกล่าวถึงการอยู่ร่วมกันโดยสันตินั้น บรรดาพวกผู้นำชนชั้นกลางไม่อาจที่จะกล่าวได้ทุก ๆ คน แต่เขาทั้งหลายไม่อาจปฏิเสธได้ว่ามีอยู่ ๒ ระบอบที่กำลังดำเนินอยู่ในโลก คือ ลัทธิโซเชี่ยลลิสต์ และลัทธินายทุน การยอมรับความจริง

ชื่อนี้เหมือนกับซีให้เห็นจุดเด่นในคำพูดของเขา (พูดกับ มร. ไอเซนฮาวร์) ซึ่งประธานาธิบดีไอเซนฮาวร์ และบรรดาผู้นำชาวอเมริกันคนอื่น ๆ ได้กล่าวยืนยันซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เพราะฉะนั้นในด้านของเรา เราต้องทำทุกอย่างที่เรา สามารถ จะทำได้เพื่อขจัด สงคราม โดยวิธีแก้ ปัญหาขัดแย้ง และแก้ปัญหาเหล่านี้ โดยการทำสนธิสัญญา

ผู้นำของรัฐนายทุนทั้งหลายกำลังถูกบีบบังคับให้ยอมรับถึง หลักความจริงและ ดำเนินการ ปรับปรุงความ สัมพันธ์ ระหว่างประเทศ เสียใหม่ เพราะว่าในประเทศของเราเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ที่จะแก้ปัญหา ความสัมพันธ์ระหว่าง ๒ ระบอบโดยปราศจากการยึดถือรากฐานของ หลักการแห่งการอยู่ร่วมกันโดยสันติ ไม่มีวิธีอื่นแล้ว

เราต้องคิดถึงความจริงและเข้าใจในสถานการณ์อย่างถูกต้อง แน่นนอน ไม่ใช่โดยวิธีซึ่งแสดงว่าเรามีกำลังเข้มแข็งแล้วใช้กำลังนั้น ทดลองความมั่นคงของระบอบนายทุน วิธีนี้อาจเป็นวิธีที่ผิด ประชาชน ไม่เข้าใจและไม่เคยสนับสนุนบุคคลผู้ซึ่งคิดใช้วิธีนี้ เราเคยถูกคัดค้าน อยู่ตลอดเวลาถึงการดำเนินการสงครามไปสู่ชัยชนะ พวกมาร์กซิสต์ เคยยอมรับและจะยอมรับเฉพาะสงครามปลดแอกเท่านั้น พวกเขา ตำหนักชัยชนะของสงครามและสงครามของพวกจักรวรรดินิยม

มร. ครูซ็อกฟ กล่าวเสริมต่อไปว่า “ไม่ใช่เพราะว่านายทุนยังคง มีกำลังเข้มแข็งอยู่จึงทำให้เราต้องกล่าวต่อต้านการ สงครามและสนับสนุนการอยู่ร่วมกันโดยสันติ หากแต่เรายังไม่มีความจำเป็นต้องทำ สงครามเลย แต่ถ้าประชาชนต้องการสังคมนิยมที่เด็ดเดี่ยวและก้าว หน้าเช่นระบอบโซเวียตลัทธิ จะไม่ได้รับการกดขี่บังคับด้วยกำลังอาวุธ เป็นอันขาด

เพราะฉะนั้นบรรดาประเทศไซเชียดลิตส์ซึ่งกำลังดำเนินนโยบาย
รักกันดีอย่างไม่เปลี่ยนแปลงจึงได้ใช้ความพยายามของตนในการสร้าง
สันติภาพ เราได้โจมตีมอดชอนโดยใช้ตัวอย่างแห่งการสร้างลัทธไซ-
เชียดลิตส์ และนำมาจดชอนเหล่านี้ให้ดำเนินการตามรอยของเรา ปัญหา
ที่ว่าเมื่อไร ประเทศนั้นประเทศนี้จะดำเนินการตามลัทธไซเชียดลิตส์นั้น
ขึ้นอยู่กับพลเมืองของประเทศนั้น ๆ ถ้าสำหรับเราสิ่งนี้เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์
เหนือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย”

ถ้าความสำคัญของผู้ทรพจน์ของ มร. ครูซ็อฟ ซึ่งกล่าวในงาน
ดินเนอร์ในปักกิ่งจะมีประโยชน์ก็ต่อเมื่อเขากล่าวเจาะจงต่อบรรดาผู้นำ
จีนคือ มร. เม่า เซตุง (ประธานของพรรคคอมมิวนิสต์) และ หลี่เจาฉี
(ประธานของสาธารณรัฐแห่งประชาชนจีน) และ มร. กูเอนไต
(นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐ) เป็นต้น

เพียงใน ๓ สัปดาห์หลังจากได้ฟังผู้ทรพจน์ของผู้นำไซเวียด
เท่านั้น ทหารจีนได้ยิงตำรวจชายแดนอินเดียเสีย ๓๐ คน ใกล้ ๆ
Kongka Pass ใน Ladakh และในวันที่ ๒๘ มิถุนายน ทหารจีนยังได้
ยิงนายทหารเนปาลซึ่งปราศจากอาวุธตายคนหนึ่งใกล้ดินแดนเนปาล

อีกครั้งหนึ่งที่กรุงเวียนนาเมื่อไม่นานมานี้ มร. ครูซ็อฟ ได้ยก
อุทาหรณ์เรื่องพระมนู (Noah) ในขณะที่เกิดน้ำท่วมโลกว่า พระมนู
ได้สร้างเรือบรรทุกสัตว์ซึ่งบริสุทธิ ๗ คู่ และไม่บริสุทธิอีก ๗ คู่ ถึง
แม้ว่าสัตว์เหล่านั้นไม่ได้เชื่อฟังนับถือซึ่งกันและกันก็ตาม แต่ก็ได้รับความ
ความสงบสุขในเรือของพระมนูได้ เพราะต่างเข้าใจดีว่าถ้าไม่ประพฤติ
ดีให้ดีแล้ว เรือก็อาจจะล่มและตัวเขาจะพินาศตายด้วยกันหมด

ในบางกรณีคนเราอาจร่วมกันอาศัยอยู่บนโลกนี้ได้เช่นเดียวกับสัตว์ซึ่งอาศัยอยู่บนเรือของพระมณู โลกหมุนไปตามระบบการโคจร แต่โลกของเราเล็ก ช่วงระยะเวลาไม่กี่สิบชั่วโมงเราก็สามารถเดินทางได้รอบหนึ่ง ในวันหนึ่งจรดและสัปดาห์ก็สามารถเดินทางรอบโลกได้หลายรอบ บนโลกนี้เราสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้เหมือนสัตว์ซึ่งสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในเรือของพระมณู หรือถ้าเราเริ่มใช้สงครามแก้ปัญหาข้อขัดแย้งระหว่างประเทศ ซึ่งบางรัฐไม่ชอบลัทธิโซเชี่ยลลิดัมบางรัฐไม่ชอบลัทธินายทุน นั่นก็คือเราทำลายเรือของพระมณูหรือของโลกนั่นเอง

ต่อมาที่กรุงปารีส มร. ครูซ็อฟ ได้กล่าวว่ “ จงใช้จินตนาการดูว่าจะไรจะบังเกิดขึ้นเมื่อ ลูกระเบิด ได้ ระเบิดขึ้น ในบ้าน เมืองของเรา ลูกระเบิดเหล่านี้จะไม่เลือกว่าใคร เป็นคอมมิวนิสต์หรือไม่เป็นคอมมิวนิสต์ เปล่าเลย ทุกสิ่งที่มีชีวิตจะถูกกวาดล้างทำลายหมดสิ้นด้วยความร้อนอันแรงกล้าจากการระเบิดของลูกระเบิดนิวเคลียร์ ”

ในคำกล่าว เปรียบเทียบ อย่างตรงไปตรงมา ของ มร. ครูซ็อฟ ครั้งนี้ ฝ่าย มร. เมา ได้กล่าวถึงสงครามในสุนทรพจน์ของเขา ณ กรุงมอสโค ต่อหน้าที่ประชุมผู้แทนของพรรคคอมมิวนิสต์และกรรมกรเมื่อวันที่ ๓๗ พฤศจิกายน ๑๙๕๗ ว่า “ สงครามโลกครั้งที่หนึ่งทำให้บังเกิดสภาพโซเวียตพร้อมด้วยพลเมือง ๒๐๐ ล้านคน สงครามโลกครั้งที่สองทำให้บังเกิดค่ายโซเชี่ยลลิดัมขึ้นพร้อมด้วยพลเมือง ๙๐๐ ล้านคน ถ้าพวกนายทุนยังคงตึงทื่อให้เกิดสงครามโลกครั้งที่สามแล้ว ก็เป็นที่เชื่อได้ว่าพลเมืองอีก ๒-๓๐๐ ล้านคน จะกลายเป็นโซเชี่ยลลิดัม ต่อจากนั้นก็จะไม่มีที่อยู่เหลือสำหรับนายทุน เป็นการแน่นอนว่าโครงสร้าง

ทั้งหลายของลัทธินายทุนจะต้องสลายตัวอย่างหมดสิ้น ถ้าพวกนายทุน
ก่อสงครามรุกรานขึ้น เราย่อมกับมอดชนผู้รักสันติภาพทั้งโลกจะก่อกอง
ล้างพวกเขาเหล่านั้นให้หมดสิ้นไปจากพื้นพิภพอย่างแน่นอน”

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความคิดเห็นของ มร. เม่า ไม่ตรงรอยกับความ
คิดเห็นของ มร. ครูซ็อฟ มร. เม่า ยังคงมีความเชื่อมั่นในประตพการณ
แห่งเมืองเซนาของเขาดังวิธีที่เขาได้เอาชัษณะ เคียง มร. เม่า มีความ
คิดอย่างแน่นอนว่า ลูกกระเบิดนิวเคลียร์เท่านั้นที่ทำให้คอมมิวนิสต์และ
ที่มีใช้คอมมิวนิสต์แยกออกจากกันได้ หรือนัยหนึ่งพวกคอมมิวนิสต์
เท่านั้นที่จะปลดปล่อยจากกระเบิดนิวเคลียร์ เขาไม่ได้คัดค้านความคิดเห็น
ของ มร. ครูซ็อฟ ที่ว่ามนุษยชาติกำลังอยู่ในห้วงอันตราย

ถ่วงลงมาจนกระทั่งวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๑๙๖๐ พต. อ. หลีชิมมิน
แห่งจีนได้เขียนลงใน People's Daily news ว่าพวก Revisionist สมัยใหม่
ตกใจแทบสิ้นสติเมื่อถูกพวกนายทุนชู่จะใช้สงครามนิวเคลียร์ และได้
เกินรู้ความจริงถึงผลที่จะตามมาจากการทำลายล้างของสงคราม
นิวเคลียร์จึงได้ยอมทบทวนการเพื่อร้องขอสันติภาพจากพวกนายทุน

ข้อความเหล่านี้แสดงว่าพวกผู้นำจีนแดงต่างคิดว่าประเทศของ
ตนสามารถรอดพ้นจากสงครามนิวเคลียร์ได้

คนอื่น ๆ อาจคิดว่าบักกิงประนามสหภาพโซเวียตว่าเป็น Revi-
sionist บางทีในทางลับ ๆ พวกผู้นำชั้นสูงของจีนคิดอย่างจริงจังว่า
มร. ครูซ็อฟ เป็น Revisionist เพราะเขาต้องการหลีกเลี่ยงสงคราม
นิวเคลียร์ แต่เขาเหล่านั้นไม่กล้าพูดเปิดเผย จีนไม่สามารถทำสงคราม
ได้โดยปราศจากการช่วยเหลือของโซเวียต ตลอดเวลาบักกิงได้ยอม
รับถึงการเป็นผู้นำในโลกคอมมิวนิสต์ของโซเวียต

ปัญหาการลดอาชญากรรมไซเบียดและจีนก็เกิดความเห็นแตกต่างกันถึงหนทางปฏิบัติไปสู่จุดหมาย บักกิ้งมีความเห็นว่าการเจรจาอย่างได้ผลกับประเทศ ตะวันตกในเรื่องลด อาชญากรรม จะเป็น ไป ได้ ก็ต่อเมื่อค่ายคอมมิวนิสต์ยอมเซ็นสัญญาโดยมีกำลังหนุนหลังอยู่

ในสำเนาของรัฐบาลจีนซึ่ง มร.จาง เว่ย์ อุปทูตจีนประจำมอสโกได้ยื่นต่อ มร. เจคอบ มาติก รัฐมนตรีช่วยว่าการต่างประเทศไซเบียด มีใจความว่า “ รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนเชื่อมั่นว่า การเพิ่มพูนกำลังอย่างไม่หยุดยั้งของค่ายไซเบียดลัทธิ ซึ่งนำโดยสหภาพไซเบียด โดยวิธีรวมมอดชนและประเทศซึ่งรักสันติภาพทั่วโลกด้วยการต่อต้านกักรวมการ ขยายอาชญา และการเตรียม สงคราม ของ ประเทศ นายทุนอันมีสหรัฐเป็นผู้นำและแสดงอย่างหนักแน่นให้ประเทศนายทุนดำเนิน การ ต่อต้าน การลด อาชญา จัก นำ ความ เสีย หาย มา สู่ตนเอง ประเทศนายทุนจะต้องถูกบังคับให้ต้องทำสัญญาลดอาชญา ”

ตามข้อเสนอของ มร. กูเฮนไต เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคมมีใจความว่า ประเทศย่านตะวันออกไกลและแปซิฟิกทั้งหมดทั้งอเมริกาต้องทำสัญญาไม่รุกรานกันและสร้างเขตปลอดอาชญา นิคเคิลยิว ความคิดนี้ มร. ครูซ็อฟ เป็นผู้ดำริคนแรก คือเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๑๙๕๗ ในที่ประชุมใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์ครั้งที่ ๒๑ ผู้นำไซเบียดได้กล่าวว่ “ เหนือสิ่งอื่นใด อาณาเขตแห่ง ดันติลัฐ หรืออาณาเขตปลอด อาชญาปรมาณู ต้อง ด้รับ การเสริมสร้างขึ้นในภูมิภาคตะวันออกไกลและย่านมหาสมุทรแปซิฟิกทั้งหมด ”

เป็นธรรมดาที่สาธารณรัฐประชาชนจีนย่อมสนับสนุนข้อเสนอนี้ เพราะจะทำให้จีนได้รับทุกสิ่งทุกอย่างและไม่สูญเสียอะไรเลย จีนไม่มี

อาวูรนิวเคสียร์ ดังนั้นการสร้างเขตปลอดอาวูรนิวเคสียร์จึงเป็นข้อได้เปรียบของเขา ผลของสัญญาไม่รุกรานจะทำให้กำลังทหาร ๒-๓ ล้านคนของจีนปลอดภัย และจะอยู่ในฐานะมหาอำนาจจักรอันนำหวาดกลัวแห่งย่านตะวันออกไกล

สำหรับสนธิสัญญา บักกิงได้แสดงให้เห็นว่าพร้อมที่จะละเมิดสนธิสัญญาก่อนที่หมึกจะแห้งเสียอีก หลักฐานก็คือจีนได้เซ็นสัญญากับรัฐเนปาลตกลงยอมถอนทหารซึ่งประจำอยู่ตามชายแดนออกห่างแนวพรมแดน ๒๐ ก.ม. แต่ภายใน ๒-๓ สัปดาห์ กำลังทหารจีนไม่เพียงแต่ข้ามเข้าไปในเขตปลอดทหารเท่านั้น แต่ยังได้ล่องดำเข้าไปในดินแดนเนปาลและผ่านายทหารเนปาลซึ่งปราศจากอาวูรคนหนึ่ง

ในด้านลัทธิ จีนยังคงยึดถือความเชื่อมั่นในความบริสุทธิ์แห่งลัทธิ Marxism-Leninism และได้ดำเนินการในโครงการสร้างคอมมูนทั้งในเมืองและในชนบท ตรงกันข้าม มร. ครูซ็อฟ ได้กล่าวกับดุมิ-ล์มาซิก Huber Hunephroy ว่าระบบคอมมูนเป็น Reactionary และได้กล่าวถึงความเป็นมาของหลักการแห่งลัทธิคอมมูน ตามกำลังความสามารถและความต้องการของ มร. ฮิวเนเฟรย์

มร. ครูซ็อฟ ได้กล่าวที่กรุงบูคาเรสต์อีกด้วยว่าปัจจุบัน มาร์กส์และเลนินหาชีวิตไม่แล้ว เป็นไปไม่ได้ที่จะยังคงยึดถืออย่างแน่นหนาในความคิดตามทฤษฎีของเขาซึ่งเขาได้กล่าวอธิบายไว้

สหภาพโซเวียตได้เปิดประตูต้อนรับนักท่องเที่ยวจากโลกภายนอก แต่จีนได้ปิดม่านเหล็กหรือม่านไม้ ไม่อย่างแข็งแรง และบักกิงจะต้อนรับเฉพาะนักท่องเที่ยวเช่นลอมพล มอนต์ โกเมอวี มีผู้สรุป

ถ้อยคำในสุนทรพจน์หลังจากการเสียชีวิตได้ ๕ วัน ใจความว่า มีอังกฤษ
ประเทศเดียวเท่านั้นที่ยิ่งใหญ่กว่าจีน

จีนในปัจจุบันใช้ระบบคอมมูนหรือกักกันตัวไว้ตามแบบสถาปตัน
และสภาวะต่างๆ ที่ตนเองไม่อาจเบียดเบียนให้โลกเห็นได้ กำลังก้าวหน้า
ไปสู่ความผิดพลาดมากยิ่งขึ้น โลกแคบลงทุกขณะ จีนมีความเชื่อว่า
การอยู่ร่วมกันอย่างมีเกียรติจะบังเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อโลกทั้งหมดกลายเป็น
แดงแล้วเท่านั้น

ปัญหาใหญ่ซึ่งยังคงรอคำตอบอยู่ก็คือ ทำไมจีนจึงกระทำและ
กล่าวเช่นนั้น คำตอบที่มีเหตุผลข้อหนึ่งก็คือเป็นเครื่องมือในการโฆษณา
ชวนเชื่อ ชั่วโม่งแล้วชั่วโม่งเล่า วันแล้ววันเล่า กล่าวซ้ำ ๆ กันสลับ
สนุนคำพูดของ มร. ดูเคนโต ที่ว่า พวกจักรวรรดินิยมและพวกนายทุน
กำลังเสื่อมสลายลงทุกวันในขณะที่เรากำลังเจริญยิ่งขึ้นทุกขณะ

เมื่อพิจารณาจากผู้พยายาลภัย ผู้หิวโหยซึ่งได้หนีมาจากจีน
หรือจากสภาวะแห่งความต้องการอาหารเป็นอันดับแรก ได้ทราบข่าว
มาจากพวกนายทุนที่ประจำอยู่ในจีน และวาทะฮอดด้างที่ว่า ประชาชน
จีนกำลังก้าวหน้าขึ้นทุกวันนี้ ด้วยความหวังว่าจะล้างสมองโลกด้วย
การโฆษณาชวนเชื่อที่ไม่เคยหยุดยั้งและไม่เคยเปลี่ยนแปลงนั้น เห็นได้
ชัดว่าจีนได้ล้างสมองตนเองนั่นเอง

ความเชื่อมั่นว่า ความเจริญรุ่งเรืองกว่าพวกนายทุน และพวก
คอมมิวนิสต์ได้รับการเผยแพร่จนถึงขนาดที่สามารถทำให้ ฮิตเลอร์
(ถ้ายังคงมีชีวิตอยู่) ก็คงจะอิจฉาวิชาบักกิ่งด้วยการล้างสมองตนเอง
ก็มีความเชื่อมั่นว่า ประชาชนจีน ๖๕๐ ล้านคน (วิทยุบักกิ่งกล่าว

อยู่เนื่อง ๆ นั้น) จะถ้ามารดกวดต่างสิ่งใดที่พวกเขาไม่ประสงค์ด้วยการปฏิบัติโลก

คำถามอีกข้อหนึ่งที่ต้องการคำตอบก็คือ ความแตกต่างในด้านความคิดเห็นและหนทางปฏิบัติระหว่างมอส์โคว์กับบักกิง จะนำไปสู่การแตกแยกอย่างเปิดเผยหรือ คำตอบก็คือ ไม่ เว้นไว้แต่ว่าบรรดาผู้นำจีนได้ล้างสมองตนเองด้วยการที่หลงเชื่อว่าตนสามารถดำเนินการต่อไปได้โดยปราศจากการช่วยเหลือของโซเวียต

อย่างไรก็ดี ข้อขัดแย้งระหว่างจีนและโซเวียตนั้นเป็นเรื่องที่อาจล้มครืนลงกันได้ และเป็นเรื่องที่ต้องระวังไว้

ตำนานหอสมุด